

Christelijke Hogeschool Windesheim

Herbeoordeling

HBO-Rechten

Inleiding

Dit rapport bevat de herbeoordeling van standaard 3 *Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties* van de bestaande hbo-bacheloropleiding HBO-Rechten van Christelijke Hogeschool Windesheim in Zwolle.

Aanleiding en proces

Standaard 1 *De beoogde eindkwalificaties* en standaard 2 *De onderwijsleeromgeving* zijn in de visitatie van september 2012 als voldoende beoordeeld. Standaard 3 *Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties* is met een onvoldoende beoordeeld.

Het panel heeft de NVAO geadviseerd de opleiding voor een herstelperiode in aanmerking te laten komen. De NVAO heeft deze mogelijkheid geboden (brief d.d. 4 april 2013, kenmerk: NVAO/20131043/LL). De opleiding heeft indertijd een herstelplan geschreven, dat door het visitatiepanel als positief is beoordeeld¹. De NVAO heeft op basis hiervan een hersteltermijn van één jaar toegekend (besluit 17 juli 2013): voor 16 april 2014 kan de opleiding een aanvraag voor heraccreditatie indienen.

De opleiding heeft NQA gevraagd om, conform de opdracht van de NVAO, de herbeoordeling uit te voeren om de aanvraag voor heraccreditatie te onderbouwen.

Werkwijze

Het uitgangspunt voor de herbeoordeling is het herstelplan van de opleiding (april 2013) en de daarbij behorende *Stand van Zaken-notitie HBO-Rechten* (december 2013). De basis voor het herstelplan van de opleiding zijn de tekortkomingen, zoals benoemd door de NVAO in haar brief van 4 april 2013. De opleiding heeft deze aangevuld met specifieke aanbevelingen van het panel over standaard 3 (beoordelingsrapportage, november 2012). De opleiding heeft per verbeterpunt maatregelen genoemd. In de *Stand van Zaken-notitie* reflecteert de opleiding op de voortgang en de resultaten van deze maatregelen.

Omdat standaard 1 en standaard 2 in september 2012 als voldoende zijn beoordeeld en het toetsstelsel binnen de opleiding in orde is bevonden, gaat deze herbeoordeling alleen over de gerealiseerde eindkwalificaties binnen standaard 3 en de wijze waarop dat via toetsing en beoordeling is geborgd (het afstudeertraject). De herbeoordeling betreft de twee varianten van de opleiding (voltijd en deeltijd) en het afstudeertraject van de meest recente lichting afgestudeerden. Dit is conform het besluit van de NVAO van 17 juli 2013 en het herstelplan van de opleiding dat door de NVAO is goedgekeurd.

Het panel heeft de afstudeerwerken van 15 studenten (voltijd en deeltijd) bestudeerd. Deze studenten zijn hun afstudeertraject begonnen in februari 2013 en hebben dat in juli/augustus 2013 afgerond. Een overzicht van de studentnummers van de alumni van wie het panel het eindwerkstuk heeft bestudeerd, is in bijlage 4 opgenomen. Dit betreft de volledige lichting vanaf februari 2013.

¹ *Herstelplan HBO-Rechten, met rechten verbeteren: met focus en in perspectief!* Christelijke Hogeschool Windesheim, april 2013.

Tijdens het bezoek op donderdag 23 januari 2014 heeft het panel gesproken met docenten, vier alumni, leden van de examen- en afstudeeropdracht-commissie en het opleidingsmanagement van de opleiding. Het bezoekprogramma met gespreksdeelnemers is opgenomen in bijlage 2.

De herbeoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat grotendeels hetzelfde was als het panel dat in september 2012 de visitatie heeft uitgevoerd en in april 2013 vertrouwen in het verbeterplan heeft uitgesproken. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan het bezoek goedgekeurd door de NVAO (zie bijlage 1).

Het visitatiepanel bestond uit:

de heer mr. F.G.A.M. Berntsen (voorzitter, domeindeskundige)

de heer mr. G.F.J. Hupperetz (domeindeskundige)

de heer A. Pijl (domeindeskundige)

mevrouw T. Yilmaz (studentlid)

Mevrouw M. Snel BHRM & BEd, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

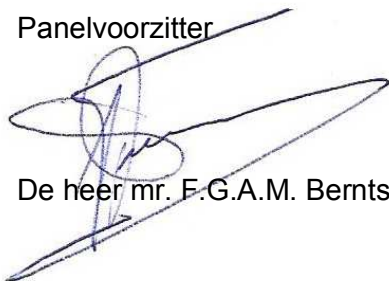
Het rapport beschrijft in hoofdstuk 1 de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op standaard 3, specifiek de huidige kwaliteit van het afstudeertraject, de begeleiding, de beoordelingsdossiers en de gerealiseerde eindkwalificaties. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 2. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011).

De mondeling en schriftelijk verstrekte informatie hebben het panel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

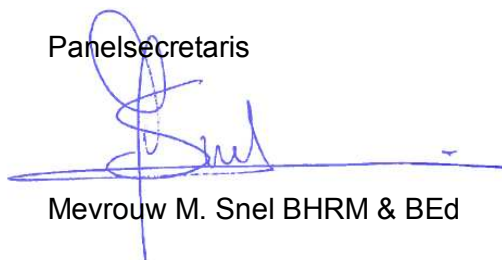
Utrecht, 13 februari 2014

Panelvoorzitter

De heer mr. F.G.A.M. Berntsen

Panelsecretaris

Mevrouw M. Snel BHRM & BEd

Conclusie

In de visitatie van de opleiding HBO-Rechten in september 2012 constateerde het panel het volgende bij standaard 3:

“Concluderend over deze gehele standaard stelt het panel vast dat het systeem van toetsing voor het hele curriculum op zich vertrouwen geeft. De opleiding onderscheidt een variëteit aan toetsvormen afgestemd op didactische principes die zij hanteert. De gehanteerde uitgangspunten zijn over het algemeen goed doordacht. Dit geldt ook voor de wijze waarop de opleiding vanuit de verschillende commissies toeziet op de kwaliteit. Ook daarvoor bestaan duidelijke richtlijnen binnen de opleiding. Het panel plaatst hierbij op voorhand slechts enkele opmerkingen, zoals de rol van een externe begeleider, en de nadruk op het proces bij het afstuderen. Op basis van de resultaten komt het panel tot het oordeel dat de opleiding onvoldoende heeft aangetoond dat de beoogde competenties op individueel niveau worden bereikt op bachelorniveau. Daarvoor plaatst het kanttekeningen bij de uitvoering van de gestelde systematiek. Op basis van de bestudeerde sets eindwerkstukken heeft het panel problemen met de uitvoering van de beoordeling (de rol van de opdrachtgever, het verschil in beoordeling tussen de eerste en tweede beoordelaar, het ontbreken van datering van de beoordelingen van het onderzoeksplan, de gehanteerde cesuur) en de feitelijke kwaliteit van vijf van de zes door duo's gemaakte eindwerkstukken.”

In de herbeoordeling in januari 2014 constateert het panel het volgende:

Het panel stelt vast dat de opleiding de benoemde tekortkomingen van de NVAO en de kritische kanttekeningen van het panel voortvarend heeft opgepakt. Het panel vindt dat deze relatief jonge opleiding zich goed als staande opleiding heeft gepresenteerd en vindt dat ook knap gegeven de opmerkingen van het panel in 2012 en de termijn die de opleiding had om de verbeteringen waar te maken.

Het panel komt op grond van de bestudeerde documenten tot het oordeel dat met de ingevoerde maatregelen het bachelorniveau gegarandeerd wordt. Het panel heeft dit bevestigd gezien in de vijftien eindwerkstukken van de meest recente lichte afgestudeerden (voltijd en deeltijd) van de opleiding. Het panel heeft deze eindwerkstukken bestudeerd en beoordeelt de opdrachten als relevant voor HBO-Rechten. De theoretische diepgang vindt het panel zichtbaar verbeterd.

Er is één duo-afstudeeropdracht. De keuze hiervoor is onderbouwd en legitiem. Het resultaat van deze opdracht waardeert het panel ook als positief.

De verantwoording van de realisatie van de eindkwalificaties blijkt overtuigend uit de beoordelingsdossiers van de afstudeerwerkstukken. Het panel beschouwt alle eindwerkstukken terecht als positief gewaardeerd en herkent zich grotendeels in de door de opleiding gegeven waarderingen.

Erg goed vindt het panel dat de opleiding alle aspecten die samenhangen met het afstuderen en het bewaken van de gewenste kwaliteit heeft doorgelicht en verbeterd.

Zo heeft de opleiding de rol van de externe beoordelaar (bedrijfsmentor) en de vormgeving van de afstudeerbegeleiding aangepast, is de onderzoekslijn herzien en zijn externe samenwerkingsverbanden aangegaan. De opleiding heeft consequent gewerkt aan de in- en uitvoering van deze maatregelen en bewaakt de resultaten volgens de planning- en controlcyclus.

Concluderend is het panel van oordeel dat de opleiding zeer overtuigend heeft laten zien dat zij positieve resultaten heeft geboekt op de onderwerpen die centraal stonden in de herbeoordeling. De opleiding heeft adequate maatregelen genomen om tot deze verbetering te komen en heeft dat bovendien ook gedaan voor relevante randzaken die niet direct gevraagd werden voor deze herbeoordeling. Het panel merkt hierbij op dat de opleiding zich gelukkig kan prijzen met een team dat een dergelijke verbeteromslag heeft gemaakt. Hiervoor spreekt het panel waardering uit.

Op basis van de ingezette verbetermaatregelen en het waargenomen effect daarvan in de eindwerkstukken en beoordelingsdossiers, komt het panel tot het oordeel dat de opleiding overtuigend heeft aangetoond te voldoen aan de eerder gestelde tekortkomingen. Het panel vindt dat daarmee dat overtuigend aan de eisen voor standaard 3 wordt voldaan. Op basis van deze aangetroffen kwaliteit en consistentie en op basis van de eerdere bevindingen van het panel over de kwaliteit van de gehele toetsystematiek, beoordeelt het panel standaard 3 als **goed**.

Het panel beoordeelt de kwaliteit van de hbo-bacheloropleiding HBO-Rechten van de Christelijke Hogeschool Windesheim als geheel als **voldoende**.

Inhoudsopgave

1	Herbeoordeling	9
2	Eindoordeel over de opleiding	21
3	Bijlagen	23
	Bijlage 1: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	25
	Bijlage 2: Bezoekprogramma	29
	Bijlage 3: Bestudeerde documenten	31
	Bijlage 4: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	33

1 Herbeoordeling

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen, overwegingen en conclusies beschreven van het panel voor de onderwerpen die centraal staan in deze herbeoordeling. Het hoofdstuk sluit af met een uitspraak over de kwaliteit van de opleiding bij standaard 3 *Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties*.

Het panel heeft zijn bevindingen beschreven voor de volgende onderwerpen:

- Opzet, inhoud en proces van het afstuderen;
- Afstudeerbegeleiding;
- Beoordeling van het afstuderen (dossiers);
- Gerealiseerde eindkwalificaties.

Ook staat het panel stil bij de aanvullende maatregelen die de opleiding heeft getroffen.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Opzet, inhoud en proces afstuderen

Het panel constateert dat de opleiding het afstudeertraject, waarin het duo-afstuderen het uitgangspunt was, geheel heeft herzien. In het herstelplan (april 2013) heeft de opleiding aangegeven dat zij het individueel afstuderen (solo) heeft ingevoerd. Het panel stelt vast dat dit het geval is: *“per 1 februari 2013 studeren studenten van de opleiding HBO-Rechten individueel af”* (Memo solo afstuderen, december 2012). Het panel heeft alle afstudeerdossiers van de lichting februari – juli/augustus 2013 bestudeerd. Dit zijn, op één uitzondering na, dossiers van solo-afstudeerders.

De opleiding heeft de regels voor duo-afstuderen herzien. Het panel constateert dat deze zijn aangescherpt. Alleen bij uitzondering kunnen twee studenten samen aan een opdracht werken. Deze opdracht moet van dien aard zijn dat beide studenten kunnen werken aan de competenties die centraal staan in het afstuderen. De examencommissie van de opleiding ziet erop toe dat aan de aangescherpte eisen wordt voldaan. Het panel heeft één duo-afstudeerdossier bestudeerd. Dit dossier voldoet aan de bijgestelde eisen van de opleiding.

Het panel stelt verder vast dat de opleiding de herzieningen in het afstudeerproces in nieuwe handleidingen voor studenten heeft vastgelegd (*Handleiding Solo Afstuderen HBO-Rechten 2012-2013* en *Handleiding Afstuderen HBO-Rechten 2013-2014*).

Hieruit blijkt dat de afstudeeropdracht is bedoeld om een proeve van bekwaamheid af te leggen waarin de beroepscompetenties van de opleiding op bachelorniveau centraal staan. De opdracht kan worden uitgevoerd bij een profit-, non-profit- of overheidsorganisatie. In major 5 toetst de opleiding de competenties ook individueel op bachelorniveau. Naar het oordeel van het panel toetst de opleiding de beoogde eindkwalificaties via het afstudeertraject meer integraal. Daarbij kan een focus worden gelegd op een deel van de beroepscompetenties. Dit is afhankelijk van de opdracht.

Het afstudeertraject start voor de student met het zoeken van een geschikte opdracht. Via de afstudeerhandleiding is de student op de hoogte van de richtlijnen, de beoordelingscriteria die gelden en de processtappen in het afstudeertraject.

De student meldt de opdracht aan via een registratieformulier dat vervolgens inhoudelijk wordt beoordeeld door de 'adviseur praktijk' van de opleiding. Na akkoord krijgt de student een begeleidend docent toegewezen (eerste beoordelaar). Dan start de afstudeerperiode van 20 weken. De student stelt vervolgens een afstudeerwerkplan (AWP) op. Het AWP wordt met de begeleidend docent en de bedrijfsmentor (afstudeerorganisatie) besproken. Zodra het AWP definitief is vastgesteld, conform het beoordelingsformat van het beoordelingsdossier, wordt het AWP getoetst voor een definitieve GO door de eerste beoordelaar (begeleider) en de tweede beoordelaar. Zij doen dit onafhankelijk van elkaar.

Gedurende het afstuderen houdt de bedrijfsmentor in week 10 een functioneringsgesprek met de student. De student schrijft hierover een kort verslag en stuurt dit naar de begeleidend docent (eerste beoordelaar). In (ongeveer) week 12 vindt een voortgangsgesprek tussen de student en de begeleidend docent plaats. Dan wordt ook het reflectieverslag van het functioneringsgesprek besproken. Na 20 weken vindt de presentatie en verdediging van het afstudeerrapport bij de afstudeerorganisatie plaats.

Voor de beoordeling van het nieuwe afstudeertraject heeft de opleiding wijzigingen doorgevoerd in het beoordelingsdossier. Het nieuwe beoordelingsdossier is afgestemd op de terminologie van Van Schaaijk (2011)². Studenten worden via de onderzoekslijn in het curriculum bekend gemaakt met de gehanteerde methode voor juridisch onderzoek.

Samenvattend stelt het panel bij dit onderwerp vast dat de opleiding met de invoering van het individueel afstuderen en de wijzigingen in het afstudeerproces adequate maatregelen heeft getroffen voor de tekortkomingen die de NVAO heeft opgenomen in het besluit bij *Afstuderen in tweetallen* (17 juli 2013):

- *De groepswerkopdrachten hebben een grotere omvang en zwaarte dan de mono-opdrachten;*
- *De opleiding toetst in hoeverre de individuele studenten de beoogde competenties hebben behaald.*

² *Praktijkgericht juridisch onderzoek*, G.A.F.M. van Schaaijk, Boom Juridische uitgevers, Den Haag, 2011.

De opdrachten die het panel heeft ingezien vindt het panel van kwalitatief goed niveau en kwantitatief van de juiste omvang. Via de wijzigingen die zijn doorgevoerd in het afstudeerdossier maakt de opleiding duidelijk hoe zij de beoogde competenties van de student zichtbaar maakt. Er wordt gebruik gemaakt van passende terminologie en zichtbaar is dat de opleiding stappen in het proces heeft ingebouwd die waarborgen dat de beoogde competenties centraal staan in de opdracht. Zo zijn competenties opgenomen in het AWP en in het beoordelingsdossier.

Het panel stelt verder vast dat de opleiding met de wijzigingen die zij heeft doorgevoerd in het beoordelingsdossier zichtbaar maakt dat de eerste en de tweede beoordelaar eigenstandig het resultaat van de student beoordelen. Hiermee speelt de opleiding in op de opmerking van de NVAO over de *Beoordelingssystematiek* (17 juli 2013):

- *De eerste en tweede beoordelaar verzorgen een eigenstandige beoordeling en volgen de beoordelingssystematiek (indien van toepassing met markering van een bandbreedte).*

Het panel constateert ook dat de opleiding met de wijzigingen in het afstudeertraject en het afstudeerdossier tegemoet komt aan kritische kanttekeningen die het panel plaatste bij standaard 3. Het huidige panel is van oordeel dat de kwaliteit van de reflectie-/procesverslagen is verbeterd: studenten verantwoorden de competenties beter. Ook stelt het panel vast dat er door de invoering van het solo-afstuderen een minder zwaar accent is komen te liggen op het samenwerken en dat vindt het panel passend voor deze opleiding. Verder zijn de AWP's correct gedateerd.

Afstudeerbegeleiding

Coherent aan de wijzigingen in het afstudeerproces heeft de opleiding maatregelen doorgevoerd in de begeleiding tijdens het afstuderen. Zo is de rol van de bedrijfsmentor veranderd en is er een aantal contactmomenten opgenomen die bijdragen aan het zicht van de opleider op de (competentie)ontwikkeling van de student.

In het navolgende zijn de verschillende functionarissen beschreven met wie de student tijdens zijn afstuderen te maken heeft. Deze functionarissen zorgen dat de student wordt geïnformeerd en begeleid. Studenten hebben te maken met de medewerkster van het Businesspoint, de adviseur praktijk, de begeleidend docent en de bedrijfsmentor.

Het Businesspoint is het eerste aanspreekpunt voor organisaties, studenten en docenten. Zij regelt alle organisatorische/administratieve zaken over het afstuderen, waaronder de check van de norm om te mogen starten met het afstuderen.

De adviseur praktijk begeleidt studenten in het voortraject en bij het invullen van het registratieformulier. Wanneer studenten zijn gestart fungeert de adviseur praktijk als vraagbaak voor student en docent. De adviseur praktijk organiseert iedere afstudeerperiode een *kick-off*-bijeenkomst waar het afstudeerproces wordt uitgelegd.

Daarna worden workshops gepland om de student zo goed mogelijk te ondersteunen, vooral in de eerste zes weken. Onderwerpen die aan bod komen zijn de onderzoeksformulering en de onderzoeksopzet. In de tiende week van het afstuderen is er een terugkomdag voor alle studenten waar de voortgang van het afstuderen wordt besproken. De begeleidend docent is hierbij aanwezig. Ook wordt op deze terugkomdag met studenten besproken hoe de dataverzameling en -analyse plaatsvinden en worden de onderdelen argumenteren en het trekken van conclusies besproken.

Het panel heeft van de opleiding vernomen dat de adviseurs praktijk van de verschillende opleidingen binnen het domein regelmatig samenkomen in een praktijkadviseuroverleg. Hierbij kalibreren en bespreken zij de ontwikkelingen op het gebied van het afstuderen, zoals nieuwe afstudeerhandleidingen en beoordelingsdossiers.

De begeleidend docent bespreekt de opdracht door met de student (achtergronden van de opdracht, de belangrijkste problematiek en de verdere aanpak). Indien nodig heeft de begeleidend docent hierover ook telefonisch contact met de bedrijfsmentor. Hierdoor ontstaat een goed beeld van de opdracht.

Na ongeveer vier weken brengt de begeleidend docent een bezoek aan de afstudeerorganisatie en wordt het concept-AWP besproken. In de tiende week heeft de student een functioneringsgesprek met de bedrijfsmentor. Naar aanleiding hiervan schrijft de student een reflectieverslag. De feedback van de bedrijfsmentor en het reflectieverslag worden door de begeleidend docent gelezen en met de student besproken. De begeleidend docent heeft vervolgens contact met de bedrijfsmentor over de voortgang van het afstuderen. Gedurende de gehele afstudeerperiode hebben student en docent contact met elkaar.

De student dient een logboek bij te houden waarin hij vastlegt wat hij heeft gedaan en hoe hij tot bepaalde keuzes is gekomen. Deze gegevens zijn relevant om verantwoording af te leggen over datgene wat hij heeft gedaan. Het logboek wordt tevens gebruikt bij het schrijven van het proces-/reflectieverslag.

Doordat de student de gegevens uit zijn logboek in vastgestelde weken opstuurt, heeft de docent snel zicht op mogelijke knelpunten en kan er ook snel worden bijgestuurd.

De bedrijfsmentor is het aanspreekpunt voor het verkrijgen van informatie over de uit te voeren opdracht. De mentor kent de organisatie en de specifieke onderzoeksproblematiek. Bovendien zal de bedrijfsmentor de gegevens die nodig zijn voor het uitvoeren van de opdracht verstrekken, dan wel verwijzen naar de juiste bronnen waar de student de informatie kan vinden, of verwijzen naar de juiste personen. In het algemeen heeft de student regelmatig overleg met de bedrijfsmentor. Van de bedrijfsmentor wordt een coachende houding verwacht waarbij het geven van opbouwende kritiek (positieve feedback) het uitgangspunt is. Na tien weken volgt een functioneringsgesprek met de bedrijfsmentor. De bedrijfsmentor is geen examinator en beoordeelt de student dus niet in de strikte zin van het woord. De bedrijfsmentor geeft wel een advies, in het bijzonder over het onderdeel proces en informeert de begeleidend docent over het draagvlak/acceptatie binnen de organisatie voor het gegeven product/adviesrapport. Voor het geven van feedback en een beschrijving van het functioneren van de student gebruikt de bedrijfsmentor het format uit het evaluatiedossier voor bedrijfsmentoren.

Evaluatieresultaten van de opleiding (2013) laten zien dat studenten tevreden zijn over de begeleiding. Ook in het gesprek met het panel geven alumni aan dat zij voorafgaand en tijdens het afstudeerproces -dat naar de mening van het panel voor hen toch een omslag moet zijn geweest- goed zijn begeleid en geïnformeerd.

Met de hiervoor beschreven begeleidingsvormen die van toepassing zijn tijdens het afstuderen, maakt de opleiding waar dat zij goed zicht op de individuele ontwikkeling van de student heeft. Ook laat de opleiding zien dat de bedrijfsmentor geen stem meer heeft in de beoordeling, maar een adviserende rol vervult.

Beoordeling van het afstuderen (dossiers)

Met de beoordeling van het afstuderen borgt de opleiding of de beoogde eindkwalificaties in het afstuderen daadwerkelijk worden bereikt. De opleiding heeft aanpassingen in de beoordelingsdossiers doorgevoerd waarmee zij per student beter zichtbaar maakt en verantwoordt wat de resultaten zijn van student.

Het gevolg van de invoering van het solo-afstuderen is dat iedereen ook individueel wordt beoordeeld. Wanneer er toch sprake is van een duo-afstudeeropdracht gelden aanpassingen in de beoordelingssystematiek die het individuele resultaat zichtbaar maken.

Van de vijftien afgestudeerden heeft het panel de beoordelingsdossiers gezien. Dit betrof dossiers van voltijd en deeltijd studenten (zie overzicht in bijlage 4). Het panel stelt vast dat de doorgevoerde wijzigingen in de beoordelingssystematiek een positief effect hebben op het verantwoorden van de gerealiseerde eindkwalificaties op individueel niveau.

De beoordeling van het afstuderen begint bij het AWP. Zoals eerder aangegeven wordt dit plan van de student als eerst beoordeeld. Dit gebeurt ongeveer in de vierde week van het afstudeersemester. Zowel de eerste als de tweede beoordelaar legt de datum van de goedkeuring vast in het beoordelingsdossier.

Er wordt beoordeeld op een tweepuntsschaal: voldaan of niet voldaan. De criteria zijn vooraf bekend bij de student en te vinden in het *beoordelingsdossier afstudeeropdracht*.

Voor een goedkeuring moeten beide beoordelaars alle onderdelen van het AWP als voldaan hebben beoordeeld. Mocht dat niet het geval zijn dan kan de student binnen de eerste acht weken van het afstudeersemester herkansen. Mocht er dan nog geen goedkeuring zijn, dan moet de student starten met een nieuwe afstudeeropdracht.

De eindbeoordeling van het afstuderen bevat twee onderdelen: de beoordeling van het product en de beoordeling van het proces.

De beoordeling van het product omvat zeven onderdelen: onderzoeksformulering, onderzoeksoptzet, dataverzameling, data-analyse, argumenteren en concluderen, advies en implementatie en rapportage. Elk onderdeel wordt met een cijfer gewaardeerd aan de hand van vastgestelde beoordelingscriteria. Hierbij wordt uitgegaan van een nauwkeurigheid van een heel cijfer (met uitzondering van het cijfer 5.5). Alle onderdelen moeten voldoende zijn.

Het cijfer voor het product wordt bepaald door optelling van de deeltcijfers en dit te delen door 7 (ongewogen gemiddelde). De eerste en de tweede beoordelaar beoordelen dezelfde productonderdelen.

Het eindcijfer voor het product wordt bepaald door het cijfer van de eerste en de tweede beoordelaar op te tellen en de uitkomst te delen door twee (ongewogen gemiddelde).

Het cijfer van de eerste en tweede beoordelaar mag niet meer dan één punt (op schaal 1 tot en met 10) van elkaar verschillen.

De beoordeling van het proces omvat de drie onderdelen: proces, reflectie en presentatie/verdediging. Elk onderdeel wordt met een cijfer gewaardeerd. Hierbij wordt ook uitgegaan van een nauwkeurigheid van een heel cijfer (met uitzondering van het cijfer 5,5). Bij de beoordeling van het proces wordt rekening gehouden met het advies van de bedrijfsmentor. In het onderdeel reflectie wordt aan de hand van het door de student geschreven proces-/reflectieverslag onder andere beoordeeld of de competenties zijn behaald.

Alle onderdelen moeten voldoende zijn. Het eindcijfer voor het proces wordt bepaald door de deeltcijfers op te tellen en de uitkomst te delen door drie (ongewogen gemiddelde). De tweede beoordelaar beoordeelt het proces niet.

Er kan pas een presentatie en verdediging plaatsvinden als het cijfer voor het afstudeerrapport en de overige onderdelen van het proces voldoende zijn (cijfer $\geq 5,5$).

Het eindcijfer voor het afstuderen wordt bepaald door het gemiddelde van het productcijfer en het cijfer voor het proces. Hierbij telt het cijfer voor het product driemaal mee en dat voor het proces eenmaal (gewogen gemiddelde). Het panel beschouwt dit als een positieve verandering ten opzichte van 2012.

De opleiding kent het systeem van vierogenbeleid. Dit betekent dat naast de begeleidend docent een tweede beoordelaar naar het AWP en het afstudeerrapport kijkt. De tweede beoordelaar doet dit onafhankelijk van de eerste beoordelaar en heeft gedurende het afstuderen geen contact met de student. Feedback, bijvoorbeeld naar aanleiding van het AWP, wordt via de begeleidend docent gegeven.

De opleiding heeft in het beoordelingsdossier een *grid* opgenomen (*Afstudeergrid HBO-Rechten 2013-2014*). Aan de hand hiervan is de cesuur aangescherpt en is duidelijk wanneer een student het bachelorniveau heeft bereikt. Een cijfer hoger dan het cijfer 5,5 wordt afgemeten aan de volgende kenmerken: de mate van complexiteit, zelfstandigheid, diepgang, consistentie, professioneel redeneren, creativiteit en innovatief vermogen. Wanneer niet aan alle onderdelen van het *grid* is voldaan, krijgt de student een 'onvoldoende'-beoordeling en krijgt hij één herkansingsmogelijkheid aangeboden. Het panel waardeert de *grid* positief. Ook heeft het panel van de beoordelende docenten begrepen dat zij het werken met de *grid* als positief ervaren. Zij geven aan dat het beoordelingsdossier goed werkbaar is door zijn compacte vorm. De criteria zijn helder en sluiten aan bij de gebruikte literatuur. De cesuur tussen een 'onvoldoende' en een 'voldoende' is in het *grid* vastgesteld. Het stemt het panel positief dat de docenten met zoveel overtuiging en bevologenheid achter de in gang gezette veranderingen staan. Dit heeft het panel bevestigd gekregen tijdens de visitatie in 2014.

Duo-afstuderen

Sinds februari 2013 zijn twee studenten als duo afgestudeerd. De examencommissie heeft er op toe gezien dat de opdracht die deze studenten in duo hebben uitgevoerd complexer en omvangrijker was dan die van studenten die individueel (solo) zijn afgestudeerd.

De examencommissie heeft hierbij onder andere gelet op de diepgang van het onderzoek, de complexiteit van het probleem, de omvang van de opdracht, het aantal interviews, het op te leveren product en de hoeveelheid gebruikte literatuur. Bij deze studenten zijn drie maatregelen getroffen om een individuele beoordeling te borgen. De eerste maatregel hield in dat de studenten de deelvragen van het onderzoek hebben verdeeld. Wanneer een student een deelvraag had uitgewerkt, legde de student dit voor aan de eerste beoordelaar, zonder dat de andere student naar de uitwerking had gekeken of daarop feedback had gegeven. Hierdoor kreeg de eerste beoordelaar inzicht in de inbreng en het niveau van de student, zowel inhoudelijk als tekstueel. De uiteindelijke versie van het afstudeerwerkstuk is een gezamenlijke verantwoordelijkheid geweest. Bij de verdeling van deelvragen is er zorg voor gedragen dat beide studenten alle gebruikte onderzoeksmethoden hebben uitgevoerd en dat beide studenten individueel hebben laten zien de competenties te hebben gerealiseerd. Het panel beschouwt deze maatregel als belangrijk om de kwaliteit van de gerealiseerde eindkwalificaties per individu te borgen in duo-opdrachten.

De tweede maatregel van de opleiding is dat de eerste beoordelaar regelmatig gesprekken heeft gevoerd met de individuele student, naast gesprekken met hen samen. Tijdens deze gesprekken werd de voortgang en samenwerking besproken en het individuele werk. De derde maatregel bestond uit een individuele presentatie en verdediging van het afstudeerwerkstuk ten overstaan van de eerste en de tweede beoordelaar. Studenten zijn individueel bevraagd en waren niet aanwezig bij de presentatie en verdediging van elkaar. Door deze maatregelen hebben studenten een gezamenlijk afstudeerwerkstuk kunnen opleveren, waarbij inzichtelijk was wat de individuele inbreng van de studenten is geweest en in hoeverre zij de competenties hebben behaald die met het afstudeerwerkstuk worden aangetoond. Het panel onderschrijft dit.

Het panel van NQA heeft in 2012 ook een inhoudelijke opmerking bij de kwaliteit van het eindwerk geplaatst. Zo vond het panel de aanwezige literatuurlijsten veelal dun qua inhoud. Het panel constateert dat de opleiding nieuwe eisen voor het gebruik van bronnen heeft geformuleerd. Nu moet de literatuurlijst ten minste drie verschillende soorten (inter)nationale bronnen (boeken, publicaties, artikelen, jurisprudentie, wetteksten, et cetera) bevatten en iedere bron ten minste vijf titels. Studenten dienen ook handboeken te gebruiken die niet binnen het curriculum zijn voorgeschreven als verplichte literatuur. Tot slot wordt de eis gesteld dat de student jurisprudentie verwerkt, voor zover relevant voor de opdracht.

Samenvattend stelt het panel voor dit onderwerp vast dat de opleiding voor de tekortkoming die de kwaliteit van de opdrachten betrof (*Afstuderen in tweetallen*, NVAO) heel duidelijk verbetering laat zien. Dit volgt natuurlijkerwijs uit de keuze voor solo-afstuderen. Daarbij ziet het panel ook dat de opleiding adequate kwalitatieve en kwantitatieve eisen stelt aan de afstudeeropdracht. De AWP's getuigen hiervan. Concreet heeft de opleiding ook de eisen voor het gebruik van literatuur aangescherpt. Het panel waardeert deze eisen als goed.

Verder heeft de opleiding zichtbaar de individuele beoordeling bij het duo-afstuderen geborgd. Het panel heeft een voorbeeld van een duo-opdracht gezien die is uitgevoerd door twee studenten. Het panel acht de reden voor duo-afstuderen legitiem en vindt de beoordeling van de individuele kwalificaties transparant. Over het geheel genomen stelt het panel vast dat de in gang gezette maatregelen hebben geleid tot een transparante beoordelingssystematiek, waarbij studenten individueel beoordeeld worden op het behalen van de eindkwalificaties. Met deze wijzigingen steekt de opleiding goed in op de tekortkomingen die de NVAO heeft geformuleerd in haar besluit (17 juli 2013). Zo is overtuigend bewezen dat de eerste en tweede beoordelaar een eigenstandige beoordeling geven; zij volgen een eenduidige en heldere systematiek. Het panel heeft gezien dat de totstandkoming van cijfers navolgbaar is. Ook is de cesuur tussen voldoende en onvoldoende aangescherpt. De *afstudeergrid* biedt daarvoor passende handvatten. Het gebruik van de *grid* wordt nauwkeurig gemonitord en besproken binnen de opleiding. Het panel juicht dit toe. Zo kan de opleiding verder werken aan een eenduidige toepassing van de *grid*.

Met voorgenoemde maatregelen en resultaten komt de opleiding ook tegemoet aan de kritische kanttekeningen die het panel in 2012 plaatste bij de beoordeling van het afstuderen. Het panel is daarbij van oordeel dat de opleiding heel voortvarend te werk is gegaan en trots kan zijn op het effect dat nu al zichtbaar is na de ingang gezette maatregelen.

Gerealiseerde eindkwalificaties

Het panel heeft van de vijftien afgestudeerden van de opleiding het afstudeerwerk gezien. Dit betrof alle afstudeerwerken van de lichting juli/augustus 2013: drie deeltijd studenten en twaalf voltijd studenten. De resultaten lieten een range zien van 6 tot 9.

Op basis van de bestudering van de vijftien eindwerkstukken stelt het panel vast dat het bachelorniveau wordt gerealiseerd. Het panel stemt in met de waarderingen die de opleiding heeft gegeven, variërend van 6 tot 9.

De opdrachten die studenten uitvoeren vindt het panel relevant voor HBO-Rechten. Daarbij acht het panel de theoretische diepgang in algemene zin sterk verbeterd. De bijgestelde eisen voor het gebruik van bronnen draagt hier wat betreft het panel aan bij.

Aanvullende maatregelen van de opleiding

Naast bovengenoemde maatregelen, heeft de opleiding aanvullende maatregelen getroffen om het niveau van afstuderen goed te borgen. Zo heeft de opleiding geïnvesteerd in de professionalisering van de begeleiders van de afstudeerders en zijn maatregelen ingevoerd die het voortraject van de student op het afstuderen betreffen. Ten slotte heeft de opleiding stappen gezet richting externe validatie.

Professionalisering begeleiders

Via intervisiebijeenkomsten, scholingsbijeenkomsten en ondersteuning door de adviseur praktijk heeft training van en intervisie tussen docenten plaatsgevonden. Hierin was expliciet aandacht voor de eisen die worden gesteld aan onderzoek, en de begeleiding en beoordeling van studenten. Het gebruik van het boek van Van Schaaijk (2011) is hierin aan de orde gekomen, evenals de voortgang van de in gang gezette maatregelen. In de intervisie is ook de tevredenheid van de docenten over de maatregelen naar voren gekomen (*verslagen intervisiebijeenkomsten docenten*).

Voortraject van de student

De opleiding heeft vanuit de genoemde kritiekpunten overstijgend naar het curriculum gekeken en ook in andere onderdelen van het curriculum aanpassingen doorgevoerd. Het panel vindt dat de opleiding dit goed gedaan heeft en op die manier heeft gewaarborgd dat een samenhangend programma wordt geboden.

Er is een interne afstudeercommissie ingesteld die toezicht houdt op de registratieformulieren, afstudeerwerkplannen, eindwerkstukken en beoordelingsdossiers. Hierbij maakt de opleiding gebruik van een nieuw registratieformulier. Daarnaast zijn er in de voorbereiding op het afstuderen wijzigingen doorgevoerd.

Ten tijde van de visitatie in 2012 was reeds een nieuwe leerlijn onderzoek geïmplementeerd. De opleiding heeft in het hersteltraject ook deze leerlijn op enkele punten aangepast. In het huidige curriculum maken studenten vanaf jaar 1 kennis met het vak onderzoek, dat loopt door in jaar 2 en jaar 3 waarin studenten voor hun stageopdracht een volledig onderzoek uitvoeren. In het vierde jaar wordt, voor aanvang van het afstuderen, het vak onderzoek aangeboden dat wordt afgesloten met een opdracht en daarnaast werken studenten aan nog twee opdrachten. De eerste opdracht heeft betrekking op het opstellen van een onderzoeksopzet en de tweede opdracht betreft het schrijven van een essay. Met deze wijzigingen worden studenten optimaal voorbereid op het doen van hun afstudeeronderzoek in major 6.

Externe validatie

Ten behoeve van externe validatie heeft de opleiding de volgende maatregelen genomen:

- De opleiding heeft gedurende het hersteltraject gebruik gemaakt van externe expertise om de voortgang van de maatregelen te valideren;
- De opleiding is een traject gestart met Saxion Hogeschool Enschede en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Binnen deze samenwerking worden (afstudeer)procedures en resultaten besproken om van elkaar te leren;
- Een extern lid is toegevoegd aan de examencommissie van de opleiding;
- De opleiding heeft samenwerking met deskundigen uit het werkveld gezocht. In november 2013 hebben vijf functionarissen uit het werkveld afstudeerwerkstukken van de opleiding bestudeerd en beoordeeld (*Verslag externe validatie 15 november 2013*).

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding de benoemde tekortkomingen van de NVAO en de kritische kanttekeningen van het panel voortvarend heeft opgepakt. Het panel vindt dat deze relatief jonge opleiding zich goed als staande opleiding heeft gepresenteerd en vindt dat ook knap gegeven de opmerkingen van het panel in 2012 en de termijn die de opleiding had om de verbeteringen waar te maken.

Het panel komt op grond van de bestudeerde documenten tot het oordeel dat met de ingevoerde maatregelen het bachelorniveau gegarandeerd wordt. Het panel heeft dit bevestigd gezien in de vijftien eindwerkstukken van de meest recente lichte afgestudeerden (voltijd en deeltijd) van de opleiding. Het panel heeft deze eindwerkstukken bestudeerd en beoordeelt de opdrachten als relevant voor HBO-Rechten. De theoretische diepgang vindt het panel zichtbaar verbeterd.

Er is één duo-afstudeeropdracht. De keuze hiervoor is onderbouwd en legitiem. Het resultaat van deze opdracht waardeert het panel ook als positief.

De verantwoording van de realisatie van de eindkwalificaties blijkt overtuigend uit de beoordelingsdossiers van de afstudeerwerkstukken. Het panel beschouwt alle eindwerkstukken terecht als positief gewaardeerd en herkent zich grotendeels in de door de opleiding gegeven waarderingen.

Wat het panel verder positief waardeert is dat de opleiding alle aspecten die samenhangen met het afstuderen en het bewaken van de gewenste kwaliteit heeft doorgelicht en verbeterd. Zo heeft de opleiding de rol van de bedrijfsmentor en de vormgeving van de afstudeerbegeleiding aangepast, is de onderzoekslijn herzien en zijn externe samenwerkingsverbanden aangegaan. De opleiding heeft consequent gewerkt aan de in- en uitvoering van deze maatregelen en bewaakt de resultaten volgens de planning- en controlcyclus.

Concluderend is het panel van oordeel dat de opleiding zeer overtuigend heeft laten zien dat zij positieve resultaten heeft geboekt op de tekortkomingen die centraal stonden in de herbeoordeling. De opleiding heeft adequate maatregelen genomen om tot deze verbetering te komen en heeft dat bovendien ook gedaan voor relevante randzaken die niet direct gevraagd werden voor deze herbeoordeling. Het panel merkt hierbij op dat de opleiding zich kan prijzen met een team dat een dergelijke verbeteromslag heeft gemaakt. Hiervoor spreekt het panel waardering uit.

Op basis van de ingezette verbetermaatregelen en het waargenomen effect daarvan in de eindwerkstukken en beoordelingsdossiers, komt het panel tot het oordeel dat de opleiding overtuigend heeft aangetoond te voldoen aan de eerder gestelde tekortkomingen. Het panel vindt dat daarmee overtuigend aan de eisen voor standaard 3 wordt voldaan.

Op basis van deze aangetroffen kwaliteit en consistentie en op basis van de eerdere bevindingen van het panel over de kwaliteit van de gehele toetsystematiek, beoordeelt het panel standaard 3 als **goed**.

Het panel beoordeelt de kwaliteit van de hbo-bacheloropleiding HBO-Rechten van de Christelijke Hogeschool Windesheim als geheel als **voldoende**.

2 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
1 Beoogde eindkwalificaties	Voldoende (2012)
2 Onderwijsleeromgeving	Voldoende (2012)
3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Goed

Overwegingen en conclusie

Het visitatiepanel heeft in 2012 de standaarden 1 en 2 als voldoende beoordeeld.

Op basis van de herbeoordeling van standaard 3 heeft het visitatiepanel deze standaard als goed beoordeeld.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding HBO-Rechten als geheel als **voldoende**.

3 Bijlagen

Bijlage 1: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

De heer mr. F.G.A.M. Berntsen, voorzitter

De heer Berntsen is ingezet vanwege zijn werkvelddeskundigheid. Hij heeft op verschillende terreinen directie- en bestuursfuncties bekleed, waaronder die van directeur Stichting Rechtsbijstand en bestuurslid Stichting Kwaliteitszorg Initiatieven Rechtsbijstand. De heer Berntsen heeft meerdere keren deelgenomen aan diverse onderzoeken naar de kwaliteit van het recht, rechtsbijstand, audits en het bevorderen van kwaliteitsinstrumenten ten behoeve van de advocatuur en de sociale rechtshulp. De te bereiken resultaten en de achtergrond van de deelnemers waren daarbij op academisch niveau. De heer Berntsen was lid van de beroepenveldcommissie en werkvelddeskundige met betrekking tot het tot stand komen van de vereiste eindtermen HBO-Recht bij Hogeschool Utrecht. Daarnaast begeleidt hij jaarlijks een aantal stagiaires van juridische opleidingen. De heer Berntsen is voor deze visitatie individueel geïnstrueerd over het proces van accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

De heer Berntsen heeft ervaring als voorzitter bij visitaties in het hoger onderwijs. Hij heeft in juni 2011 de interne training voor voorzitters gevolgd. In de training is hij geïnformeerd over de opzet van het nieuwe accreditatiestelsel en daarnaast zijn ervaringen tussen voorzitters onderling uitgewisseld.

Opleiding:

2003	Mediation-opleiding Welmerink Mediation/Saxion
1986 – 1989	Leergang Management en Organisatie Buro's voor Rechtshulp
1985 – 1986	Hogere Managementopleiding voor non-profit organisaties ISW
1972 – 1979	Nederlands Recht, K.U. Nijmegen
1966 – 1972	Gymnasium/HBS St. Ludgercollege Doetinchem

Werkervaring:

2010 – heden	Regiodirecteur Oost Slachtofferhulp Nederland (190 medewerkers)
2005 – 2009	Regiomanager oost Stichting het Juridisch Loket (90 medewerkers)
2002 – 2005	Directeur Stichting Rechtsbijstand Oost Nederland (130 medewerkers)
1994 – 2002	Directeur Stichting Rechtsbijstand Zutphen (32 medewerkers)
1980 – 1994	Directeur Stichting Rechtshulp Arrondissement Zutphen (32 medewerkers)

Diversen:

2007 – heden	Panellid en voorzitter visitatiecommissies NQA diverse visitaties hoger beroepsonderwijs recht
2004 – heden	Lid beroepenveldcommissie van de Hogeschool Arnhem/Nijmegen hbo-recht
2002 – 2005	Portefeuillehouder landelijke projecten rechtshulp aan slachtoffers van geweldsmisdrijven en milieu Bestuurslid landelijke Stichting Kwaliteitszorg Initiatieven Rechtsbijstand. Afstemming met landelijke stuurgroep kwaliteit (Ministerie van Justitie, Nederlandse Orde van Advocaten, Raad voor Rechtsbijstand)
1999	Deelname werkgroep Kwaliteit Gefinancierde Rechtshulp, rapport Recht op Kwaliteit aangeboden aan de Minister en Tweede Kamer Landelijk innovatief milieurechtshulpproject in samenwerking met VROM ontwikkeld en tot een structureel onderdeel van de dienstverlening gemaakt
1998 – 2001	Deelname aan diverse begeleidingscommissies landelijke onderzoeken rechtshulp aan slachtoffers van geweldsmisdrijven in samenwerking met onderzoeksbureaus IVA en B&A groep

- 1997 – 2001 Bestuurslid Stichting Katholiek Onderwijs Zutphen e.o. Begeleiding van een fusie van 5 naar 10 basisscholen
- 1996 – 2003 Hogeschool Utrecht, lid beroepenveldcommissie en werkvelddeskundige met betrekking tot het tot stand komen van de vereiste eindtermen
- 1994 – 2002 Stichting Rechtsbijstand; ontwikkelen integraal kwaliteitssysteem voor de Stichtingen te Arnhem, Almelo, Zutphen en Zwolle.

De heer Mr. G.F.J. Hupperetz

De heer Hupperetz is ingezet vanwege zijn juridische en onderwijskundige deskundigheid. Hij is momenteel directeur van de Juridische Hogeschool van Avans-Fontys. Hij beschikt over onderwijsdeskundigheid: als docent, studierichtingsleider, afdelingshoofd, directeur. Hij is voorzitter van de landelijke overleggen MER, Rechten, domeinoverleg Recht en sectorraad Hoger Economisch Onderwijs. Voor deze visitatie heeft de heer Hupperetz onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 1969-1970 RUU, prop. Psychologie
- 1970-1976 RUU, Nederlands Recht
- 1976-1995 diverse juridische bijscholingen
- 1990-heden diverse management bijscholingen, waaronder Tias en Socratisch gesprek

Werkervaring:

- 1973-1976 RUU, studentassistent
- 1976-1985 Meao Helmond, docent
- 1985-1997 Heao Den Bosch, docent
- 1986-1997 Hogeschool 's-Hertogenbosch; studierichtingsleider, afdelingshoofd
- 1997-2003 Hogeschool 's-Hertogenbosch; directeur Academie voor Management
- 2003-heden Juridische Hogeschool Avans-Fontys: directeur

De heer A. Pijl

De heer Pijl is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van sociaal juridische dienstverlening. Hij heeft onderwijservaring als opleidingsmanager SJD bij Inholland; daarnaast is hij voorzitter van het landelijk opleidingsoverleg SJD en voorzitter van de beroepenveldcommissie SJD INHolland. Tevens is hij lid van de sectorraad van de HBO-Raad met betrekking tot de juridische opleidingen op hbo-niveau. Voor deze visitatie heeft de heer Pijl onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 1974 Havo - Rijks Pedagogische Academie te Haarlem
 - 1977 Pedagogische Academie - Vrije Pedagogische Academie te Zeist
 - 1985 Pastoraal/ Theologische opleiding - Theologische Hochschule te Stuttgart
 - 1999 Opleiding tot consulent/ trainer drugpreventie in de Jeugdhulpverlening
- Meerdere cursussen ter ondersteuning van het werk als conflictbemiddelaar, managementtrainingen en toneelregie.

Werkervaring:

- 2002 – heden Opleidingsmanager hbo ba Sociaal Juridische Dienstverlening Hogeschool INHOLLAND
- 1998 – 2002 Pedagogisch medewerker III - Rijnhove te Alphen a/d Rijn, Martha Stichting: centra voor opvoedings- en onderwijsvraagstukken (thans: Stichting Horizon –instituut voor Jeugdzorg en Onderwijs)
- 1992 – 1998 Schoolleiding en groepsleerkracht - Vrije School Haarlemmermeer te Hoofddorp
- 1986 – 1992 Groepsleerkracht - Vrije School Hilversum te Hilversum
- 1985 – 1986 Onderwijsbegeleider - Vrije Schoolonderwijs Zuid-Amerika in Buenos te Argentinië
- 1977 – 1982 Schoolleiding en groepsleerkracht - Vrije School Wageningen te Wageningen

Nevenactiviteiten:

- 1986 – heden Docent lerarencursussen - Hogeschool voor de Opvoedkunst te Zeist (Helicon)
- het geven van nascholingscursussen
- 1986 – heden Adviseur/ begeleider - Hogeschool voor de Opvoedkunst te Zeist (Helicon)
- conflictbemiddeling en onderwijsbegeleiding op diverse Vrije Scholen
- 1992 – 2003 Artistiek leider en regisseur - Toneelgroep de Droom te Hilversum
- 1996 – 2003 Docent lerarenopleiding (minimaal 4 weken per jaar) - Universiteit van Bratislava te Slowakije - na- en herscholing leerkrachten - ontwikkelen van nieuwe onderwijsmethoden in verband met de onderwijsachterstand in Slowakije in vergelijk met West-Europa

Mevrouw T. Yilmaz

Mevrouw Yilmaz is ingezet als studentlid. Zij volgt de bacheloropleiding HBO-Rechten bij Hogeschool Utrecht, waar zij lid is van de opleidingscommissie van de opleiding HBO-Rechten. Sinds 2007/2008 is zij tijdens open dagen en bedrijvendagen hostess bij Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Mevrouw Yilmaz is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is mevrouw Yilmaz aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 2009 – heden HBO-Rechten te Utrecht (HU)
- 2008 – 2009 HBO-Rechten te Arnhem (HAN)
- 2007 – 2008 Havo te Warnsveld - diploma behaald
- 2002 – 2006 Tweektalig VWO te Warnsveld Isendoorn College

Werkervaring:

- 2009 – heden Promotiebureau Juice Promotions te Amsterdam
- Voorjaar 2011 Kledingwinkel The Sting, Parfumerie ICI Paris XL

Mevrouw M. Snel BHRM & BEd

Mevrouw Snel is ingezet als NQA-auditor. Zij heeft sinds 2005 als NQA-auditor ervaring met visiteren van bestaande en nieuwe opleidingen in verschillende sectoren binnen het hbo. Daarnaast verzorgt zij trainingen over het visitatie- en accreditatiestelsel en voert zij adviestrajecten uit. Door haar ervaring heeft zij tevens deskundigheid in het beoordelen van afstandsonderwijs. Verder is zij betrokken bij advisering over en beoordeling van EVC-procedures (Erkennen van Verworven Competenties) van aanbieders in het mbo en hbo.

Zij heeft als junior personeelsadviseur gewerkt bij een grote zorginstelling voor verstandelijk gehandicapte mensen waar zij de personele zaken behartigde van ongeveer 200 medewerkers. Ook was Merijn Snel erkend assessor en specialist voor Investors in People.

Zij is getraind als auditor Hoger Onderwijs NQA in samenwerking met Lloyd's Register en heeft in het najaar van 2010 deelgenomen aan de training van de NVAO en is gecertificeerd secretaris.

Opleiding:

2008 – 2010	Opleidingskunde (Bachelor of Education: Training and Human Development), Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
2000 – 2004	Personeel & Arbeid (Bachelor Human Resource Management), Saxion Hogeschool Enschede

Training:

Dec 2010	Training Expert Investors in People, liP International (Apeldoorn, Nederland)
Nov 2010	Training secretaris beoordelen opleidingen in het hoger onderwijs, NVAO
Nov 2008	Training Assessor Investors in People, liP UK (Kortrijk, België)
Maart 2004	Training Auditor Hoger Onderwijs, NQA i.s.m. Lloyd's Register

Werkervaring:

2010 – heden	senior auditor en adviseur, Netherlands Quality Agency
2008 – 2013	erkend assessor en specialist Investors in People, Netherlands Quality Agency
2005 – 2009	auditor, Netherlands Quality Agency
2004 – 2005	junior personeelsadviseur, de Twentse zorgcentra

Bijlage 2: Bezoekprogramma

Donderdag 23 januari 2014

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
09.30 - 09.45	Ontvangst Visitatiepanel	Mevr. mr. J.C. Gomolka (directeur Business School) Dhr. mr. A.P. de Leeuw (hogeschoolhoofddocent) Dhr. J.T.M.R. Diesveld (adviseur kwaliteitszorg)
09.45 - 10.45	Paneloverleg	Visitatiepanel
10.45 - 11.30	Gesprek afgestudeerden (4 geselecteerde afstudeerwerkstukken)	Monique Vierstraete (deeltijd, solo) Geeja Nikkels (deeltijd, solo) Amir Oulad Elkadi (voltijd, solo) Jeroen Meijer (voltijd, duo)
11.30 - 11.45	Paneloverleg	Visitatiepanel
11.45 - 12.30	Gesprek afstudeerbegeleiders	Dhr. mr. A.G.N. Bletterman Dhr. mr. G.H. Buimer Dhr. mr. G.W. Milet de St. Aubin Dhr. mr. G.F.A. Eijken Mevr. R. Paardekooper-Schilder, MSc, Bec Dhr. mr. R.F.M. Lamers Dhr. mr. A.P. de Leeuw
12.30 - 13.15	Paneloverleg Lunch	Visitatiepanel
13.15 - 14.00	Gesprek opleidingsmanagement	Mevr. mr. J.C. Gomolka Dhr. mr. A.P. de Leeuw
14.00 - 14.15	Paneloverleg	Visitatiepanel
14.15 - 15.00	Gesprek examencommissie / afstudeeropdrachtcommissie	Dhr. mr. R.F.M. Lamers (voorzitter examencommissie) Mevr. R. Paardekooper-Schilder, MSc, Bec (lid examencommissie) Dhr. mr. G.H. Buimer (voorzitter afstudeeropdrachtcommissie)
15.00 - 15.45	Afsluitend beoordelingsoverleg	Visitatiepanel
15.45 - 16.00	Terugkoppeling	Mevr. mr. J.C. Gomolka Dhr. mr. A.P. de Leeuw Dhr. J.T.M.R. Diesveld Betrokken docenten

Bijlage 3: Bestudeerde documenten

Hieronder is een overzicht opgenomen van de bestudeerde documenten.

Afstudeergrid HBO-Rechten 2013-2014

Beoordelingsdossier Afstuderen 1ste beoordelaar HBO-Rechten 2013-2014

Beoordelingsdossier Afstuderen 2de beoordelaar HBO-Rechten 2013-2014

Beoordelingsdossier Duo Afstuderen 1ste beoordelaar 2012-2013

Beoordelingsdossier Duo Afstuderen 2de beoordelaar 2012-2013

Beoordelingsdossier Solo Afstuderen 1ste beoordelaar 2012-2013

Beoordelingsdossier Solo Afstuderen 2de beoordelaar 2012-2013

Borgingsrapportage Afstudeerevaluatie HBO-Rechten semester 2 2012-2013, 16 september 2013

Evaluatiedossier Bedrijfsmentor Afstuderen 2013-2013

Evaluatieverslag impressie afstudeerpresentaties, 10 oktober 2013

Gegevens alumni 23 januari 2014

Gespreksverslag terugkoppeling Quick Scan HBO-Rechten, 15 mei 2013

Handleiding Afstuderen HBO-Rechten 2013-2014

Handleiding Solo Afstuderen HBO-Rechten 2012-2013

Herstelplan HBO-Rechten (april 2013)

Memo solo afstuderen (december 2012)

Notulen werkveldadviescommissie HBO-Rechten 18 november 2013

Overzicht alumni februari 2013

Overzicht externe deskundigen externe validatie, 15 november 2013

Registratieformulier Praktijkopdrachten Afstuderen

Samenvatting afstudeerevaluatie HBO-Rechten semester 2 2012-2013

Stand van Zaken Notitie HBO-Rechten, december 2013

Verslag externe validatie 15 november 2013

Verslag interne afstudeercommissie, 18 november 2013

Verslagen intervisiebijeenkomsten HBO-Rechten, 15 oktober 2012

Bijlage 4: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder is een overzicht opgenomen van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken en beoordelingsdossiers heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

1026532 (voltijd, mono)
1028300 (voltijd, mono)
1030587 (voltijd, mono)
1027525 (voltijd, mono)
1030127 (voltijd, mono)
1031192 (voltijd, mono)
1026825 (voltijd, duo)
1017801 (voltijd, mono)
1031933 (deeltijd, mono)
1027320 (voltijd, mono)
202109 (deeltijd, mono)
1024239 (voltijd, mono)
248440 (deeltijd, mono)
1024772 (voltijd, duo)
1019487 (voltijd, mono)